

Wymagania edukacyjne do podstawy programowej z biologii dla klasy V szkoły podstawowej

Klaudia Kodura-Kuśnierz, Bożena Siekierska, Monika Wąsikiewicz

Działy: Organizacja i chemizm życia; Różnorodność życia

Wszystkie poziomy ocen od 2 do 6 obejmują stopniowe poszerzanie wiedzy i umiejętności.

Wraz z postępowaniem rośnie zakres wiedzy, umiejętności obserwacji, analizowania i rozumienia zjawisk biologicznych, a także zdolność do samodzielnego planowania i przeprowadzania doświadczeń.

WYMAGANIA PODSTAWOWE

Ocena 2 (dopuszczający) – Uczeń:

- potrafi wymienić podstawowe elementy organizacji życia (np. komórka, organizm) i zna prostą definicję komórki jako jednostki życia.
- rozpoznaje podstawowe elementy budowy komórki (np. błona komórkowa, jądro, cytoplazma) na schemacie lub zdjęciu.
- zna podstawowe funkcje elementów komórkowych.
- potrafi wskazać różnice między komórkami bakterii, roślin i zwierząt.
- zna istotę fotosyntezy i wie, że jest to proces odżywiania roślin.
- potrafi wymienić podstawowe czynności życiowe organizmów (np. oddychanie, odżywianie, rozmnażanie).
- zna podstawowe sposoby rozprzestrzeniania się wirusów i bakterii oraz wie, że wirusy nie są organizmami.
- wymienia najważniejsze choroby wywoływane przez wirusy i bakterie i zna podstawowe zasady profilaktyki.
- wymienia przykłady roślin (np. mchy, paprocie, drzewa liściaste) i zna ich podstawową cechę rozpoznawczą.
- zna znaczenie bakterii i grzybów w przyrodzie i dla człowieka.

Ocena 3 (dostateczny) – Uczeń:

- opisuje hierarchiczną organizację budowy organizmów (np. komórka, tkanka, narząd, układ).

- obserwuje komórkę pod mikroskopem i rozpoznaje podstawowe elementy jej budowy.
- wyjaśnia funkcje elementów komórkowych.
- porównuje budowę komórek bakterii, roślin i zwierząt, wskazując cechy umożliwiające ich odróżnienie.
- przedstawia istotę fotosyntezy i planuje proste doświadczenie, które pokazuje wpływ czynnika na jej intensywność.
- opisuje proces oddychania tlenowego i fermentacji, potrafi wskazać produkty tych procesów.
- zna podstawowe czynności życiowe organizmów i ich znaczenie dla życia.
- zna drogi rozprzestrzeniania się wirusów i bakterii oraz podstawowe zasady profilaktyki.
- rozpoznaje przedstawicieli mchów, paproci, roślin nagonasiennych i okrytonasiennych na podstawie cech morfologicznych.
- rozumie znaczenie różnych grup roślin w przyrodzie i dla człowieka.
- zna podstawowe cechy grzybów i ich znaczenie w przyrodzie i dla człowieka.

WYMAGANIA PONADPODSTAWOWE

Ocena 4 (dobra) – Uczeń:

- szczegółowo opisuje hierarchiczną budowę organizmów i potrafi zilustrować ten układ.
- samodzielnie obserwuje komórki pod mikroskopem i rozpoznaje elementy budowy komórki oraz opisuje ich funkcje.
- dokonuje porównania budowy komórek bakterii, roślin i zwierząt, wskazując cechy charakterystyczne i różnice.
- wyjaśnia mechanizm fotosyntezy, planuje i przeprowadza doświadczenie pokazujące wpływ czynników na jej przebieg.
- opisuje proces oddychania tlenowego i fermentacji, interpretując wyniki doświadczeń.
- wymienia czynności życiowe organizmów i ich znaczenie.
- zna drogi rozprzestrzeniania się wirusów i bakterii, a także zasady zapobiegania chorobom.
- rozpoznaje przedstawicieli mchów, paproci, roślin nagonasiennych i okrytonasiennych na podstawie cech morfologicznych oraz rozpoznaje ich funkcje i znaczenie.
- wyjaśnia rolę grzybów w ekosystemach i dla człowieka.

Ocena 5 (bardzo dobra) – Uczeń:

- dokładnie opisuje hierarchiczną organizację życia, potrafi zilustrować i wyjaśnić funkcję poszczególnych poziomów.
- samodzielnie obserwuje i rozpoznaje elementy budowy komórki pod mikroskopem, wyjaśnia ich funkcje i znaczenie.
- porównuje budowę komórek bakterii, roślin i zwierząt, wskazując cechy umożliwiające identyfikację.
- szczegółowo omawia proces fotosyntezy, jej znaczenie dla życia organizmów i planuje oraz przeprowadza doświadczenia pokazujące wpływ czynników na jej intensywność.

- wyjaśnia mechanizm oddychania tlenowego i fermentacji, interpretując wyniki eksperymentów.
- wymienia i opisuje czynności życiowe organizmów, wskazując ich rolę w podtrzymaniu życia.
- zna szczegóły dróg rozprzestrzeniania się wirusów i bakterii, a także metody profilaktyki i leczenia chorób.
- rozpoznaje i opisuje cechy morfologiczne reprezentantów mchów, paproci, roślin nagonasiennych i okrytonasiennych, wyjaśnia ich znaczenie ekologiczne i gospodarcze.
- wyjaśnia rolę grzybów w przyrodzie i dla człowieka, zna przykłady ważnych grzybów użytkowych i chorobotwórczych.

Ocena 6 (celująca) – Uczeń:

- samodzielnie i szczegółowo obserwuje komórki pod mikroskopem, rozpoznaje i opisuje funkcje wszystkich elementów budowy komórki, w tym szczegółowe mechanizmy ich działania.
- szczegółowo omawia proces fotosyntezy, interpretuje wyniki eksperymentów, analizuje wpływ różnych czynników na jej przebieg i znaczenie dla ekosystemów.
- wyjaśnia mechanizmy oddychania tlenowego i fermentacji, potrafi przeprowadzić i zinterpretować własne eksperymenty.
- szczegółowo opisuje czynności życiowe organizmów, ich wzajemne powiązania, i wyjaśnia, jak wpływają na równowagę ekosystemów.
- rozpoznaje i opisuje cechy morfologiczne oraz funkcje reprezentantów mchów, paproci, roślin nagonasiennych i okrytonasiennych, wyjaśnia ich rolę w środowisku i dla człowieka na podstawie własnych obserwacji i badań.

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych – BIOLOGIA

Formy pracy podlegające ocenie:

✓ **Prace pisemne (Testy, sprawdziany, kartkówki)**

- Testy i sprawdziany zapowiedziane są z min. tygodniowym wyprzedzeniem, zanotowane w e-dzienniku, poprzedzone powtórzeniem materiału oraz podaniem szczegółowych wymagań.
- Uczeń, który nie uczestniczył w pracy pisemnej ma obowiązek napisania jej na najbliższej lekcji na której się pojawi, chyba że nieobecność była dłuższa. Wówczas uczeń ustala z nauczycielem termin napisania pracy.
- Kartkówki mogą być zapowiedziane lub nie oraz obejmują tematykę 3 ostatnich lekcji.

✓ **Odpowiedź ustna/ aktywność** obejmują tematykę 3 ostatnich lekcji

(5 plusów z aktywności= ocena bdb)

✓ **Zeszyt przedmiotowy**

- Uczeń ma obowiązek prowadzić zeszyt przedmiotowy w dowolnym formacie
- W zeszycie muszą być wklejone i uzupełnione wszystkie materiały przekazane przez nauczyciela
- W zeszycie przedmiotowym wszystkie rysunki wykonujemy ołówkiem i kredkami.

✓ **Prace dodatkowe:** projekty edukacyjne, prace badawcze

✓ **Uczestnictwo w konkursach/turniejach o tematyce przyrodniczej**

Uczeń ma prawo zgłosić **nieprzygotowanie (NP)** do lekcji bez podawania przyczyny **2 razy** w semestrze. Uczeń nieprzygotowany ma obowiązek pisać zapowiedziane wcześniej prace pisemne.

- ✓ Warunki i tryb uzyskiwania oceny wyższej niż przewidywana omawiane są na pierwszych zajęciach; zamieszone w Statucie Szkoły.